

АБАЙ ІЛІМІН
БІЛУДІҢ,
ТҮСІНУДІҢ
ЖӘНЕ ҚОЛДАНУДЫҢ
ҒЫЛЫМИ НЕГІЗДЕРІ
МЕН ТЕОРИЯЛЫҚ
ТЕТІКТЕРІ

Абай институтының
еңбектері
10-кітап

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

АБАЙ ІЛІМІН БІЛУДІҢ,
ТҮСІНУДІҢ ЖӘНЕ ҚОЛДАНУДЫҢ
ҒЫЛЫМИ НЕГІЗДЕРІ МЕН
ТЕОРИЯЛЫҚ ТЕТІКТЕРІ

Абай институтының
еңбектері
10-кітап

Алматы
Қазақ университеті
2021

ӘОЖ 821.512.122

КБЖ 83.3я91

А 13

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті жанындағы
Абай ғылыми-зерттеу институтында дайындалған

ҒЫЛЫМИ-РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС

Ж. Дәдебаев (төраға), С. Ашимханова, Ә. Әбдиманұлы,
З. Бисенғали, Т. Есембеков, Б. Жақып, А. Жақсылықов,
Б. Жолдасбекова, Қ. Мәдібаева, З. Сейітжанов,
Ә. Тарақ, А. Темірболат, Д. Ысқақов

Пікір жазған

филология ғылымдарының докторы, профессор Қ. Мәдібаева

Жалпы редакциясын басқарған

филология ғылымдарының докторы, профессор Ж. Дәдебаев

Баспаға дайындағандар

Л. Мұсалы, Б. Даутова

Авторлар:

Ж. Дәдебаев, Д. Ысқақов, Р. Әбдіқұлова, С. Жусанбаева, Л. Мұсалы,
Б. Даутова, Ж. Оразбаева, К. Айтбаева, Б. Қарабаева, А. Көшербаева,
А. Тастанбекова, Ә. Мұхтарқызы

А 13 **Абай** ілімін білудің, түсінудің және қолданудың ғылыми негіздері мен теориялық тетіктері. Мақалалар жинағы / Жалпы ред. басқ. Ж. Дәдебаев; баспаға дайынд. Л. Мұсалы, Б. Даутова. – Алматы: Қазақ университеті, 2021. – 254 б.

ISBN 978-601-04-5657-0

«Абай ілімін білудің, түсінудің және қолданудың ғылыми негіздері мен теориялық тетіктері» мақалалар жинағы осы тақырыптағы ғылыми жоба бойынша орындалған зерттеу жұмыстарының нәтижелері негізінде дайындалды. Жинақта Абай ілімін білудің, түсінудің және қолданудың өзекті, әлеуметтік маңызы жоғары мәселелері қарастырылған.

Жинақ №АР08855683 «Абай ілімін білудің, түсінудің және қолданудың ғылыми негіздері мен теориялық тетіктері» ғылыми жобасы аясында дайындалып, жарық көріп отыр.

ӘОЖ 821.512.122

КБЖ 83.3я91

ISBN 978-601-04-5657-0

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ жанындағы
Абай ғылыми-зерттеу институты, 2021

МАЗМҰНЫ

Кіріспе	3
Абайдың кісілік кодексі	9
Абай ілімінің құрылымдық-концептуалдық моделі	10
Абай ілімін білу, түсіну және қолдану тұжырымдамасы	12
Абайдың білім концепциясы	22
Жаңартылған бағдарлама жағдайындағы білім мен білу	43
Абайды білу, Абайды түсіну – көкейкесті міндет	56
Абайдың қара сөздерінің жанры: білу, түсіну, бағалау парадигмасы	87
Абай өлеңдерін оқу мен оқыту, білу мен түсіну	112
Абай Құнанбаев шығармашылығындағы антропология жөнінде	125
Абай Құнанбаев өлеңдеріндегі хронотоп көрінісі	131
Абай шығармашылығындағы тыңдаушы тұлғасы	147
Абай өлеңдерінің жолма-жол және поэтикалық аудармалары – Абайды білудің, түсінудің басты сатылары	158
Абайдың алтыншы қара сөзінің орыс, ағылшын және неміс тілдеріндегі аудармасы: білу, түсіну, аудару	176
Абайдың табиғат лирикасы: білу, түсіну, аудару мәселелері	190
Қорытынды	239

Ғылыми басылым

**АБАЙ ҒІЛМІН БІЛУДІҢ,
ТҮСІНУДІҢ ЖӘНЕ ҚОЛДАНУДЫҢ
ҒЫЛЫМИ НЕГІЗДЕРІ МЕН
ТЕОРИЯЛЫҚ ТЕТІКТЕРІ**

Абай институтының
еңбектері
10-кітап

Компьютерде беттеген *Ұ. Молдашева*
Мұқабасын безендірген *Б. Малаева*

ИБ №14891

Басуға 14.10.2021 жылы қол қойылды. Пішімі 60x84 ¹/₁₆.
Көлемі 15,87 т. Офсетті қағаз. Сандық басылым. Тапсырыс №8533.

Таралымы 35 дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды